

laureatów nagrody Nobla, przez ponad 200 lat mury tej uczelni opuściło wielu wybitnych inżynierów, którzy przysłużyli się nie tylko Węgrom, ale i innym krajom europejskim.

Podczas kongresu IUHPS odbywało się 14 równoległych sesji, co jednak przy dość dużym zróżnicowaniu tematycznym poszczególnych paneli nie zmuszało do rezygnacji z wysłuchania interesujących wystąpień. Zwyczajowe „przetasowania” słuchaczy zmieniających sale tak, by „zaliczyć” konkretny referat nie były zatem aż tak powszechne. Ruch taki oczywiście istniał, wliczając w to wszakże przypadki wizyt kurtuazyjnych, rewanżowych, bądź powodowanych względami przyjaźni.

Organizatorzy nie zapomnieli o atrakcjach wybiegających poza doznania czysto intelektualne. Podniebieniu głównie schlebiać miała uroczysta kolacja na zakotwiczonym na Dunaju statku „Europa”, jednakże z uwagi na koszt nie wszyscy uczestnicy konferencji wzięli w niej udział. Natomiast innego wieczoru, zaproszono nas na koncert organowy w bazylice Św. Stefana po Peszteńskiej stronie Dunaju. I znowu nie dane mi było w tej uczcie - tym razem dla ducha - uczestniczyć. Niestety, na ten akurat wieczór kierownictwo ICOHTEC zaplanowało zamknięte spotkanie Komitetu Wykonawczego, na którym - jako jeden z jego członków - musiałem się stawić. Wprawdzie większość punktów programu kulturalnego zaplanowano na godziny wieczorne, a na całonocne wyjazdy na pusztę, Balaton czy załom Dunaju przeznaczony był osobny dzień, to jednak kilkugodzinne wycieczki urządzało równoległe z sesjami. Ja naturalnie wybrałem wyprawę do Muzeum Techniki i Transportu.

Ostatecznie udało mi się znaleźć trochę czasu na zwiedzanie pięknego Budapesztu. Tu niezwykle pomocny był mój węgierski przyjaciel Pál Germuska, historyk z Instytutu Węgierskiej Rewolucji 1956. Pál, czyli po prostu Paweł, pokazał to, o czym nie wspominali nawet niezwykle uczynni organizatorzy kongresu, i czego próżno by szukać w przewodnikach turystycznych: tradycyjne, niedrogi restauracje oferujące typowe dania lokalnej kuchni w przystępnych, ciągle jeszcze węgierskich, a nie „europejskich” cenach.

Moja znajomość z Pawłem trwa od kilku lat, a zaczęła się także od konferencji. Jego referat dotyczący transferu technologii wojskowych do i z Węgierskiej Republiki Ludowej wchodził w skład sesji, której przewodniczyłem podczas kongresu SHOT (Society for the History of Technology - stowarzyszenia siostrzanego, nieco starszego niż ICOHTEC, ale nie zrzeszonego w Unii). Było to w Waszyngtonie w 2007 roku. Rok później ponownie trafiliśmy do tej samej sesji podczas kolejnego sympozjum SHOT w Lizbonie.

Następna konferencja Międzynarodowej Unii Historii i Filozofii Nauki odbędzie się w Manchesterze w Wielkiej Brytanii dopiero za 4 lata, warto jednak już teraz śledzić komunikaty organizatorów. Termin zgłaszania propozycji referatów i całych sesji, z uwagi na skalę kongresów IUHPS, jest bowiem zwykle dość wczesny.

Viszontlátásra Budapest!

Sławomir Łotysz

WYDZIAŁ MATEMATYKI, INFORMATYKI I EKONOMETRII

> Pożegnanie Dr. Franciszka Klorka

Podczas uroczystości pogrzebowej na cmentarzu zielonogórskim przy ulicy Wrocławskiej pożegnaliśmy niedawno naszego serdecznego Kolegę Dr. Franciszka Klorka. W uroczystości pogrzebowej brała udział najbliższa rodzina oraz wielu znajomych i przyjaciół Franciszka. Nasz Wydział reprezentował Prodziekan, prof. Krzysztof Przesławski.

Franciszek przeżył 85 lat, urodzony 31 maja 1924 r., zmarł 16 lipca 2009 r.

To długoletnie i bardzo aktywne życie dostarczało mu wiele chwil radości, ale także bóleści i smutku. O tych przykrych momentach nie będę wspominał. Jednym z najważniejszych okresów tego aktywnego życia było wykonanie bardzo ważnej rozprawy doktorskiej na temat:

Funkcje o uogólnionej wariacji pod kierunkiem wybitnego, światowej sławy matematyka Prof. Władysława Orlicza, której obrona odbyła się na UAM w Poznaniu 17 lutego 1970 roku. Fakt ten był jednym z istotnych momentów w życiu Franciszka. Dzisiaj można potwierdzić, że Franciszek jest jedynym matematykiem z naszego środowiska zielonogórskiego, który był bezpośrednim uczniem prof. Orlicza. Sprawdziłem listę dokumentacji wszystkich 39 doktoratów wykonanych pod kierunkiem Profesora Orlicza. Na tej liście, ułożonej chronologicznie, Franciszek Klork figuruje pod numerem "27". Jako ciekawostkę warto zauważyć, że pod numerem "1" znajdujemy: Andrzej Alexiewicz, *O ciągach operacji*, obrona 1 maja 1944, natomiast pod numerem "4" Julian Musielak, *O bezwzględnej zbieżności szeregów Fouriera funkcji prawie okresowych wielu zmiennych*, obrona 2 kwietnia 1958.

Ci dwaj wybitni matematycy wspólnie z prof. Orliczem bardzo wspierali rozwój naszego środowiska matematycznego. Dzięki ich pomocy powstał w Zielonej Górze Oddział Polskiego Towarzystwa Matematycznego, którego pierwszym prezesem został prof. Michał Kisielewicz, uczeń prof. Alexiewicza. Wyrazem uznania dla tej trójki oraz prof. W. Stasia były przyznane przez władze naszego województwa medale honorowe „Za zasługi w rozwoju województwa zielonogórskiego”, natomiast dla prof. Juliana Musielaka tytułu Doctora Honoris Causa Uniwersytetu Zielonogórskiego.

Pracę dydaktyczną w charakterze wykładowcy rozpoczął Franciszek w 1966 r. w Wyższej Szkole Inżynierskiej w Zielonej Górze, po wieloletniej pracy w charakterze nauczyciela matematyki w jednym z Liceów Ogólnokształcących w Gorzowie Wielkopolskim.

W latach 1973 - 1975 pełnił funkcję Prodziekana Wydziału Budownictwa Lądowego WSInż. Za zgodą obu Uczelni, od 1975 roku rozpoczyna Franciszek pracę w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Zielonej Górze. W okresie pracy w WSP bardzo aktywnie pracował zarówno organizacyjnie jak też

dydaktycznie. Publikował także prace naukowe i utrzymywał bliski kontakt z prof. Orliczem. Dzięki tym kontaktom można było uczestniczyć w wielu wykładach i spotkaniach z prof. Orliczem. Na jednym z takich spotkań dowiedziałem się, że Profesorowie Orlicz i Alexiewicz interesowali się także teorią liczb. Wynikiem takiego zainteresowania były sfinalizowane na UAM w Poznaniu dwa doktoraty z zakresu analitycznej teorii liczb:

1. Stanisław Knapowski, promotor - prof. W. Orlicz,
2. Włodzimierz Staś, promotor - A. Alexiewicz.

O fakcie bardzo bliskich stosunków Franciszka z prof. Orliczem świadczyć może następujący tekst życzeń noworocznych przesłanych do Kolegi Franciszka przez prof. Orlicza i Panią prof. Matuszewską: *"Drogiemu Panu Koledze i Jego Małżonce, serdeczne życzenia wszelkiej pomyślności z okazji Nowego Roku wraz z serdecznymi pozdrowieniami i wyrazami szacunku przesyłają, W.Orlicz, Wanda Matuszewska"*.

Po uzyskaniu stanowiska docenta kontraktowego, w latach 1979 - 1981, Franciszek pełnił funkcję Dziekana Wydziału Matematyki, Fizyki i Techniki Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Zielonej Górze.

Od 1 września 1986 r. rozpoczął pracę w Oddziale Doskonalenia Nauczycieli w Zielonej Górze na stanowisku starszego wykładowcy. Okres pracy w ODN w Zielonej Górze należy do szczególnej aktywności dydaktycznej, a także edytorskiej Franciszka. Napisał kilkanaście książek, które mogą służyć jako pomoce dydaktyczne zarówno dla nauczycieli matematyki jak też dla uczniów o różnorodnym stopniu przygotowania matematycznego. Przykładowo cytuję dwie takie pozycje:

[1] F.Klorek - *Matematyka - Repetytorium 370 Zadań*, Zadania z egzaminów wstępnych do szkół średnich, Zielona Góra, 1996,

[2] F.Klorek - *Wartość bezwzględna w różnych zadaniach matematycznych*, Zielona Góra, 1996.

Na zakończenie mojego pożegnania pragnę złożyć Franciszkowi wyrazy uznania za jego osiągnięcia w tej trudnej i odpowiedzialnej pracy nauczycielskiej.

W okresie jego pracy w WSP w Zielonej Górze (1975-1986), nasza znajomość z Franciszkiem ugruntowała się w wieloletnią przyjaźń. Współpraca organizacyjna i dydaktyczna układała nam się wyjątkowo dobrze. Franciszek był człowiekiem usposobionym bardzo życzliwie zarówno do studentów, jak też do kadry naukowo-dydaktycznej. W latach 1975 - 2003 mieszkaliśmy z rodzinami w pobliżu, w blokach przy ul. Sucharskiego, a więc utrzymywaliśmy także kontakty towarzyskie. Pragnę podziękować Małżonce Franciszka za rozmowę i możliwość zapoznania się z dokumentacją.

Aleksander Grytczuk

> Szkoła Dydaktyki Matematyki

4-7 września w Ośrodku Konferencyjnym w Będlewie odbyła się XXIII Szkoła Dydaktyki Matematyki organizowana przez Wydział Matematyki i Informatyki UAM w Poznaniu i Polskie Towarzystwo Matematyczne. Tematem przewodnim konferencji była *Matematyka dla wszystkich w dobie upowszechnienia wykształcenia ogólnego*. Konferencja

adresowana była do przedstawicieli różnych środowisk związanych z matematyką i jej nauczaniem: pracowników wyższych uczelni (matematyków i dydaktyków matematyki), nauczycieli i doradców metodycznych. Udział w Szkole wzięli czołowi polscy dydaktycy matematyki - profesorowie: Henryk Kąkol, Maria Korcz, Antoni Pardata, Ryszard Pawlak, Zbigniew Semadeni, Helena Siwek. Nasz Wydział reprezentowany był przez dr Alinę Szelecką i dr Annę Łaskowską, która przedstawiła referat: *Przekazywanie pewnych treści matematycznych poprzez sztukę teatralną*. Następna XXIV Szkoła Dydaktyki Matematyki odbędzie się na początku września 2010 roku na Wydziale Matematyki, Informatyki i Ekonometrii UZ.

Alina Szelecka

> Konferencje

> Prof. Marian Nowak uczestniczył w dniach 19-25.07.2009 w międzynarodowej konferencji *POSITIVITY VI w El Escorial (Hiszpania)*, zorganizowanej przez *Universidad Complutense w Madrycie*. Prof. Nowak wygłosił wykład *"Linear operators on the space of bounded continuous functions with strict topologies"*.

> Pracownicy Zakładu Analizy Matematycznej: dr Krzysztof Feledziak, prof. Włodzimierz Łenski, prof. Marian Nowak, dr Bogdan Roszak i dr Bogdan Szal brali udział i wygłosili referaty w międzynarodowej cyklicznej konferencji *FUNCTION SPACES IX* (organizator - Uniwersytet Jagielloński), która odbyła się w dniach 06-11.07.2009 w Krakowie.

Prof. M. Nowak był członkiem Komitetu Organizacyjnego i Komitetu Programowego tej konferencji.

> W konferencji *7th EUROPT Workshop Advances in Continuous Optimization* organizowanej w Remagen, Niemcy w dniach 02 - 04.07.2009 uczestniczył prof. Andrzej Cegielski. Wygłosił on referat *How to find a common fixed point of nonexpansive operators*.

Uczestnikiem konferencji *5th Spain-Italy-Netherlands Meeting on Game Theory SING5*; Amsterdam, Holandia, 01-03.07.2009 był prof. Andrzej Nowak. Tytuł wygłoszonego przez niego referatu - *On measurable minimax selectors*.

Dorota Krassowska

> Festiwal i może coś jeszcze?

Minęło już trochę czasu od wydarzenia, jakim był Festiwal Nauki. Zostały wspomnienia i zdjęcia. Jakie będą owoce festiwalu? Komu ten czas miał przynieść radość i kogo wyedukować?

Aby wszystko było związane na przysłowiowy ostatni guzik wielu ludzi trzymało się. Nas - matematyków nurtują myśli, jak zachęcić młodzież do zaprzyjaźnienia się z naszą dziedziną wiedzy? Wokół, ciągle dochodzą nas głosy "matma, to nie dla nas", "do czego to się przydaje?", "ja tam nigdy z matematyki orłem nie byłem". Wobec takich wypowiedzi należałoby zastanowić się, co tak bardzo odstrasza w matematyce? A może połączenie różnych dziedzin, w tym matematyki, ze sobą pomogłoby niektórym zrozumieć

> WYDZIAŁ PEDAGOGIKI, SOCJOLOGII I NAUK O ZDROWIU

> II Ogólnopolska Debata o Zdrowiu Seksualnym

pewne matematyczne treści?

Wybrałam teatr. Zaprosiłam studentów różnych kierunków do odegrania matematycznego teatryku.

Scenariusz został napisany tak, aby zawarte w nim zagadnienia matematyczne dostosowane były do poziomu starszych klas szkoły podstawowej i gimnazjum. Tacy właśnie uczniowie przybyli do nas. Spektakl zatytułowany był *W kawiarni*. I rzeczywiście, jego akcja toczy się w zaimprovizowanej kawiarni, gdzie gospodarzami są kelner i kucharz zwany kuchcikiem. Przebywające tam dwie panie rozmawiają ze sobą. Jedna z nich martwi się, czy starszy wnuk dogoni młodszego, który wcześniej wyszedł z domu. Problem ten zostaje sprowadzony do zadania matematycznego i rozwiązany przez innego gościa kawiarnianego, pana - pasjonata matematyki. W rozwiązywaniu zadania pomagają mu te dwie panie. Pan opowiada im o polskim matematyku Stefanie Banachu. Rozmowa jest kontynuowana po przyjściu przyjaciół pana. Wspominają dawne szkolne czasy, głównie matematyczne pasje. Następnie przechodzą do kawiarni dwie nowe osoby (grające role studentek), które przynoszą zrobione przez siebie dekoracyjne bryły z papieru. Stanowi to okazję do obejrzenia tych brył przez wszystkich gości kawiarnianych. Po wyjściu gości, kuchcik rozmawia z kelnerem o swoim problemie związanym z przygotowaniem kremu do tortu. Jest to zapowiedź następnego zadania matematycznego o mieszaninach, które to studenci postanawiają rozwiązać "po wakacjach".

Czy następny "odcinek" spektaklu *W kawiarni* ujrzy światło dzienne? Może warto taką formę popularyzacji matematyki kontynuować, szczególnie zaś, gdy osoby występujące na scenie same bawią się i tworzą miłą atmosferę? Studentom biorącym udział w spektaklu w drugim dniu tegorocznego Festiwalu Nauki chciałam podziękować za wytrwałość w przychodzeniu na próby. Byli nimi: Piotr Wiśniewski, Adam Maciński, Maciej Szumkowski, Katarzyna Woźniak, Mirosława Sylwestrzak, Natalia Sylwestrzak, Tomasz Pilczuk, Małgorzata Czarna, Ewelina Rau, Magda Białas. Mieli oni okazję do odkrycia swoich nowych talentów.

Anna Laskowska

24 kwietnia 2009 roku odbyła się w Warszawie II Ogólnopolska Debata o Zdrowiu Seksualnym. Organizatorami Debaty byli: Zakład Poradnictwa i Seksuologii Uniwersytetu Zielonogórskiego, Katedra Biomedycznych Podstaw Rozwoju i Wychowania Uniwersytetu Warszawskiego oraz Wydział Psychologii Szkoły Wyższej Psychologii Społecznej w Warszawie. Obrady były prowadzone w ramach Ogólnopolskiego Programu Zdrowia Seksualnego wspieranego przez Polpharmę. Honorowymi Gośćmi Debaty byli nestorzy polskiej seksuologii - prof. dr hab. n. med. Kazimierz Imieliński oraz prof. dr hab. n. med. Andrzej Jaczewski. Pomysłodawcą, organizatorem i gospodarzem Debaty był prof. Zbigniew Izdebski.

Życzliwe przyjęcie przez środowisko naukowe i przez media I Debaty o Zdrowiu Seksualnym, która odbyła się w dniach 12-13 września ubiegłego roku w Zielonej Górze pozwoliło oczekiwać równie gorącego przyjęcia jej drugiej edycji w Warszawie. Nadzieje te nie były płonne - tłumy dziennikarzy, liczne i życzliwe relacje medialne oraz entuzjastyczne opinie uczestników odzwierciedlają wagę obu wydarzeń.

Planując cykl corocznych spotkań zakładaliśmy, że mają być one: ważnym początkiem szerokiego dyskursu, zarówno naukowego, jak i społecznego, na temat zdrowia seksualnego. Zależało nam na wymianie myśli pomiędzy reprezentantami różnych dyscyplin naukowych oraz wybitnymi postaciami życia społecznego, a nie jedynie na przekazaniu wyników badań z interesującego nas obszaru. Chcielibyśmy także, aby nasze spotkania przyczyniły się do większego dostrzegania problemów zdrowia seksualnego i integracji różnych środowisk w działaniach na rzecz poprawy zdrowia seksualnego Polaków. Forma debaty zdecydowanie sprzyja realizacji tych celów. Udało się to podczas I Debaty, zaś kwietniowa, II Ogólnopolska Debata o Zdrowiu Seksualnym w Warszawie, to potwierdziła.

*

Prezentując relację z II Debaty mogę - niestety - tylko zasygnalizować najważniejsze elementy tej bogatej, wielowątkowej, realizowanej z udziałem wybitnych postaci polskiej nauki, kultury i polityki dyskusji.

Prof. Zbigniew Izdebski, mówiąc o zdrowiu człowieka jako o pełnym, fizycznym, psychicznym i społecznym dobrostanie, stwierdził, że nie można pominąć jego ważnego komponentu, który określamy mianem zdrowia seksualnego. W powszechnie uznawanej definicji WHO podkreśla się, że poprzez prowadzenie satysfakcjonującego i bezpiecznego życia seksualnego człowiek zmierza do pozytywnego rozwoju osobowości, komunikacji i miłości. Ak-